

Серыя «У дапамогу педагогу» заснавана ў 1995 годзе

Навукова-метадычны часопіс

Выдаецца з IV квартала 1995 года

Пасведчанне аб дзяржаўнай рэгістрацыі сродку масавай інфармацыі

№ 640 ад 04.09.2009, выдадзенае Міністэрствам інфармацыі Рэспублікі Беларусь

Выходзіць штомесяц з II паўгоддзя 2005 года

№ 7(225)•2020

ліпень

БЕЛАРУСКАЯ МОВА І ЛІТАРАТУРА

Рэдакцыйная калегія

Галоўны рэдактар

Алесь Іванавіч БЕЛЬСКІ, доктар філалагічных навук, прафесар

Першы намеснік галоўнага рэдактара

В. І. ІЎЧАНКАЎ, доктар філалагічных навук, прафесар

Намеснік галоўнага рэдактара

І. У. БУЛАЎКІНА, галоўны спецыяліст

упраўлення агульнай сярэдняй адукацыі

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

А. У. БЕЛЬСКАЯ, адказны сакратар

Р. А. БАРАВІКОВА, лаўрэат Дзяржаўнай

прэміі Рэспублікі Беларусь

Г. М. ВАЛОЧКА, доктар педагагічных навук, прафесар

Л. М. ГАМЕЗА, доктар педагагічных навук, дацэнт

М. В. ЖУКОВІЧ, дырэктар сярэдняй школы № 1

імя В. Х. Галаўко г. Бярозы

В. У. ЗЕЛЯНКО, доктар педагагічных навук, дацэнт

Я. В. ЕСІС, настаўнік вышэйшай катэгорыі

сярэдняй школы № 16 г. Мазыра

Т. У. ЛОГІНАВА, начальнік аддзела

метадычнага забеспячэння гуманітарнай адукацыі

Нацыянальнага інстытута адукацыі

А. А. ЛУКАШАНЕЦ, доктар філалагічных навук,

прафесар, акадэмік НАН Беларусі

А. М. МАКАРЭВІЧ, доктар філалагічных навук, дацэнт

Т. І. МАРОЗ, кандыдат педагагічных навук, дацэнт

М. І. НАВУМЧЫК, настаўнік-метадыст,

намеснік дырэктара па вучэбна-метадычнай рабоце

Маларыцкай раённай гімназіі

Ж. В. НЕКРАШЭВІЧ-КАРОТКАЯ, доктар філалагічных

навук, прафесар

З. І. ПАДЛІПСКАЯ, член праўлення

Саюза пісьменнікаў Беларусі

А. К. ПЕКАЧ, настаўнік-метадыст ліцэя № 2 г. Мінска

В. У. ПРАСКАЛОВІЧ, доктар педагагічных навук, дацэнт

М. Р. ПРЫГОДЗІЧ, доктар філалагічных навук, прафесар

Т. М. ПУЧЫНСКАЯ, кандыдат педагагічных навук,

дацэнт

С. Л. РУМЯНЦАВА, настаўнік-метадыст

сярэдняй школы № 15 г. Наваполацка

А. В. РУЦКАЯ, заслужаная настаўніца Беларусі

Н. С. СТАРЖЫНСКАЯ, доктар педагагічных навук,

прафесар

Г. І. ШМАЯНКОВА, настаўніца вышэйшай катэгорыі,

намеснік дырэктара па вучэбнай рабоце сярэдняй

школы № 27 г. Магілёва

І. Ф. ШТЭЙНЕР, доктар філалагічных навук, прафесар

Заснавальнік і выдавец —

РУП «Выдавецтва «Адукацыя і выхаванне»»

Міністэрства адукацыі Рэспублікі Беларусь

Будзённага, 21, 220070, г. Мінск

т. (017) 297-93-20 (адк. сакратар)

17) 297-93-22 (аддз. маркетынгу)

факс: (017) 297-91-49.

E-mail: belmova@aiv.by (часопіс),

aiv@aiv.by (выдавецтва), <http://www.aiv.by>

БЕЛАРУСКАЯ МОВА І ЛІТАРАТУРА

Міністэрства адукацыі інфармуе

- 3 *Булаўкіна І. У., Караткевіч В. І.* Аб правядзенні заключнага этапу рэспубліканскай алімпіяды па вучэбных прадметах «Беларуская мова» і «Беларуская літаратура» ў 2020 годзе

Методыка і вопыт

- 6 *Жгарова В. М.* Практычныя заданні па беларускай мове і літаратуры для вучняў V—VIII класаў
10 *Якімовіч А. М.* Вывучаем беларускі правапіс: практыкум

Запрашаем на ўрок

- 12 *Атрошчанка Ю. А.* Падагульненне і сістэматызацыя вывучанага па раздзеле «Двухсастаўныя сказы: будова, значэнне, ужыванне» (VIII клас)
17 *Сачкоўская Л. І.* Правапіс падоўжаных зычных (X клас, павышаны ўзровень)
20 *Вяршыла Н. Б.* Сінтаксічныя нормы: асаблівасці дапасавання і кіравання ў беларускай мове (XI клас)

Настаўніцкі семінар

Беларуская мова і літаратура: актуальныя пытанні навучання і выхавання: матэрыялы завочнага круглага стала

- 27 *Севасцьяноўіч Н. У.* Выкарыстанне сучасных інфармацыйна-камунікацыйных тэхналогій як фактар павышэння якасці навучання
37 *Чарнавокая Т. А.* Фарміраванне маральных якасцей асобы на ўроках беларускай літаратуры з дапамогай прыёмаў тэхналогіі развіцця крытычнага мыслення (з вопыту працы)
45 *Васюковіч Ж. Л.* Развіццё арфаграфічнай пісьменнасці вучняў V—VII класаў з дапамогай інтэрактыўных метадаў і прыёмаў навучання
48 *Іўкіна К. Ю.* Гейміфікацыя як спосаб матывацыі навучэнцаў на ўроках беларускай мовы (з вопыту працы)

У дапамогу самаадукацыі

- 51 *Іўчанкаў В. І.* Асаблівасці ўжывання і выражэння метафары ў творах Уладзіміра Караткевіча

Пазакласная работа

- 58 *Зубко А. С.* Падарожжа па Фанетыцы (для вучняў VIII—XI класаў)
61 *Казачэнка І. Р.* Інтэлектуальная гульня па беларускай літаратуры «Чорны кот» для вучняў IX класа

Займальны матэрыял

- 64 Творчая спадчына Васіля Хомчанкі: крыжаванка. *Склала І. І. Кісель*
На **другой старонцы вкладки** — партрэт Уладзіміра Дубоўкі (1900—1976). *Мастак А. Ю. Прынькова.*
На **трэцяй старонцы вкладки** — фотаздымак будынка рэдакцыі «Лідскай газеты», на якім усталявана мемарыяльная дошка Валянціну Таўлаю (адкрыта ў 2014 г.; скульптар Рычард Груша). *Фота В. А. Русілевіч.*

Дасылаючы матэрыялы для публікацыі ў нашым часопісе, аўтары тым самым перадаюць выдаўцу невыключныя маёмасныя правы на ўзнаўленне, распаўсюджванне, паведамленне для ўсеагульнага ведама і іншыя магчымыя спосабы выкарыстання твора без абмежавання тэрыторыі распаўсюджвання (у тым ліку ў электроннай версіі часопіса).

Рэдактары *А. У. Бельская, В. Д. Дзяруга.* Карэктар *А. У. Бельская.* Камп'ютарны набор *А. У. Бельскай, І. М. Кузьмянковай.* Макет і верстка *І. М. Кузьмянковай.*

Выхад у свет 30.07.2020. Фармат 60×84¹/₈. Папера афсетная. Друк афсетны. Ум. друк. арк. 7,44. Ул.-выд. арк. 7,44. Тыраж 982 экз. Заказ 77. Цана свабодная.

Адрас рэдакцыі часопіса «Беларуская мова і літаратура»: Вул. Будзённага, 21, 220070, г. Мінск, тэл.: 297-93-20.

Надрукавана ў таварыстве з абмежаванай адказнасцю «СУГАРТ».

ЛП № 02330/427 ад 17.12.2012. Вул. Кнорына, д. 50, корп. 8, каб. 305, 220103, г. Мінск